

Золотухіна Тетяна Ігорівна

магістрант кафедри обліку і аудиту,

Київський Національний Університет Технології і Дизайну (КНУТД)

Золотухина Татьяна Игоревна

магистрант кафедры учета и аудита,

Киевский Национальный Университет Технологии и Дизайна (КНУТД)

Zolotukhina Tatiana Igorevna

master of accounting and audit department,

Kiev National University of Technology and Design

**ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ
НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ
ОСОБЕННОСТИ УЧЕТА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ
НА МАЛЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ
FEATURES OF FIXED ASSETS
IN SMALL ENTERPRISES**

Анотація. У статті визначено особливості ведення обліку основних засобів на малих підприємствах в умовах прийняття Податкового кодексу та змін основних нормативних документів.

Ключові слова: основні засоби, облік, господарська діяльність, малий бізнес.

Анотация. В статье определены особенности ведения учета основных средств на малых предприятиях в условиях принятия Налогового кодекса и изменений основных нормативных документов.

Ключевые слова: основные средства, учет, хозяйственная деятельность, малый бизнес.

Summary. In the article the feature for accounting of fixed assets in small companies in terms of the Tax Code and changes in the basic regulations.

Keywords: fixed assets accounting, economic activity, small business.

Актуальність. Актуальність теми роботи визначається тим, що особливе місце в сучасній економіці України належить малому підприємництву, що сприяє поступовому створенню значного шару власників, що повинно стати гарантом політичної стабільності й забезпечення демократичних реформ.

Стан та ефективність застосування основних засобів безпосередньо впливає на виконання виробничої програми підприємства та можливість отримання прибутку. В цих умовах перед системою бухгалтерського обліку основних засобів постає ряд завдань, а саме: точна ідентифікація, достовірна оцінка, обґрунтованість методу та суми нарахування зносу тощо. Ці проблеми, на мій погляд, визначають актуальність теми дослідження.

Аналіз наукових досліджень та публікацій. Дослідженню теоретичних та практичних аспектів організації бухгалтерського обліку та оподаткування

присвячені праці багатьох вчених, таких як Н. Бузак, П. Буряк, С. Голов, Б. Засадний, М. Кобзева, О. Мазіна, Н. Малюга, М. Огійчук, Л. Сук, В. Сопко та ін. Однак, у зв'язку зі змінами, що відбуваються на законодавчому рівні у сфері бухгалтерського та податкового обліку суб'єктів малого підприємства, постійно наявне коло принципово важливих питань організації обліку, що вимагають удосконалення наукових підходів до обґрунтування та оперативного уточнення.

Метою статті є дослідження особливостей ведення обліку основних засобів малими підприємствами із застосуванням змін законодавчих норм. розробка теоретичних й організаційно-методичних положень по вдосконалюванню організації бухгалтерського обліку й формування звітності на підприємствах малого бізнесу, спрямованих на підвищення ефективності їхньої діяльності.

Виклад основного матеріалу

Для здійснення виробничої діяльності підприємствам потрібні основні засоби або, інакше кажучи, засоби праці. Від предметів праці вони відрізняються тим, що беруть участь у виробництві протягом кількох років, зберігаючи при цьому свою натуральну форму і фізичні властивості. У процесі господарської діяльності підприємства малого бізнесу, як і всі інші суб'єкти господарювання, використовують основні засоби. Правильність обліку та контролю за збереженням та ефективним використанням даного виду майна на кожному підприємстві забезпечується наказом про облікову політику, який обов'язково повинен містити розділ щодо обліку основних засобів. У цьому розділі необхідно передбачити:

- перелік первинних документів з обліку основних засобів, якими повинні користуватися на даному підприємстві;
- список осіб, які мають право підписувати документи, що підтверджують рух основних засобів та порядок контролю за матеріально відповідальними особами;
- порядок оцінювання основних засобів;
- метод та порядок нарахування амортизації;
- визначення ліквідаційної вартості основних засобів;
- термін корисної експлуатації основних засобів;
- облік орендованих основних засобів.

Основні засоби — це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх в процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних та соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більш ніж 1 рік (або операційного циклу, якщо він більше 1 року).

Основні засоби обліковують за об'єктами. П(С)БО 7 «Основні засоби» визначає, що об'єкт основних засобів — це:

- закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього;
- конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій;
- відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс — певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно.

Залежно від цільового призначення засоби поділяють на виробничі і невиробничі. Виробничі основні засоби функціонують у сфері матеріального вироб-

ництва, неодноразово беруть участь у виробничому процесі, поступово зношуються і переносять свою вартість на створюваний продукт частинами в міру зношення. Невиробничі основні засоби функціонують в галузях невиробничої сфери. Вони безпосередньо не беруть участі в процесі виробництва і призначені для невиробничого споживання. На малих підприємствах, незалежно від того, яку вони застосовують форму обліку, первинна документація повинна вестися в обов'язковому порядку згідно з вимогами. Зокрема, для обліку основних засобів застосовують наступну низку первинних документів.

- Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ф. № ОЗ-1)
- Акт приймання-здавання відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів (ф. № ОЗ-2)
- Акт на списання основних засобів (ф. № ОЗ-3)
- Акт на списання транспортних засобів (ф. ОЗ-4)

Акт складають у двох примірниках комісією, призначеною керівником, потім затверджується керівником господарства або особою на те уповноваженою.

З метою полегшення обліку на малих підприємствах наказом Міністерства фінансів України від 19 квітня 2001 р. № 186 був затверджений спрощений План рахунків бухгалтерського обліку, хоча малі підприємства на власний розсуд вирішують, яким Планом рахунків користуватись — загальним чи спрощеним. Спрощений План рахунків відрізняється тим що складається з рахунків в яких об'єднується декілька рахунків загального Плану рахунків. Відповідно до наказу про облікову політику на підприємстві ведеться бухгалтерський і статистичний облік та звітність в порядку, що встановлюється чинним законодавством. На малих підприємствах бухгалтерський облік складається з первинного, поточного та узагальнюючого обліку. На малих підприємствах доцільно застосовувати ведення нагромаджувальних документів, які дозволяють проводити записи однорідних господарських операцій в міру їх здійснення на протязі місяця чи періоду виконання робіт.

Мале підприємство обирає спрощену форму бухгалтерського обліку, виходячи з потреб свого виробництва і управління, яка застосовується при обліку основних засобів, виробничих запасів. Відповідно до методичних рекомендацій передбачено ведення відомостей від 1-м до 5-м, а узагальнення облікових даних в оборотно-сальдовій відомості. Спрощена форма бухгалтерського обліку може застосовуватися за двома видами: простою та з використанням реєстрів обліку майна малого підприємства. Для суб'єктів малого підприємництва передбачена можливість складання Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва (форми № 1-м, 2-м) та Спрощеного фінансового зві-

ту суб'єкта малого підприємництва (форми № 1-мс та 2-мс). Так, відповідно до підпункту 3 пункту 291.4 статті 291 Податкового кодексу України — юридичні особи — платники єдиного податку третьої групи (юридичні особи), для складання Спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва, ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат.

Загальний розвиток господарства, вдосконалення процесу управління, зростання ролі інформації для прийняття обґрунтованих економічних рішень, створення умов для приведення системи бухгалтерського обліку до міжнародних вимог сприяли вдосконаленню організаційних засад бухгалтерського обліку в різних секторах економіки, в тому числі підприємств малого бізнесу. Протягом останніх 20 років відбувалися зміни в підходах до встановлення критеріїв суб'єктів господарювання, які мали право на застосування спрощеної форми обліку, а також у методологічних аспектах облікового процесу підприємств малого бізнесу. Основним завданням організації обліку на малих підприємствах є створення такої системи отримання

інформації, яка б забезпечувала реальне управління суб'єктом малого підприємництва та примноження доходу від його діяльності. У зв'язку з цим, перспективами майбутніх досліджень у сфері бухгалтерського обліку суб'єктів малого підприємництва є розробки щодо підвищення інформативності обліку та забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень.

Висновки. Вивчення нормативних документів, теоретичних положень опублікованих праць вітчизняних вчених, практики діяльності підприємств свідчить, що облік основних засобів на малих підприємствах в останній час дещо ускладнився, а ряд існуючих проблем негативно впливає на процес управління виробництвом, знижуючи ефективність використання основних засобів. У статті розглянуто особливості ведення обліку основних засобів на малих підприємствах у зв'язку прийняттям Податкового кодексу. А саме — визначено порядок ведення обліку підприємствами, які відносяться до малих згідно критеріїв, які встановлені пунктом 154.6 статті 154 розділу III Податкового кодексу України.

Література

1. Васильєва Л. М. Бухгалтерський облік на малих підприємствах за спрощеною формою: навч. посібник / Л. М. Васильєва, Н. В. Бондарчук, О. П. Бондарчук. — Дніпропетровськ: Біла К. О., 2011. — 260 с.
2. Методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами, затверджені Наказом Міністерства фінансів України № 720 від 15.06.2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article%3Fart_id=296068&cat_id=285157
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» від 25.02.2000 р. № 39 // Бухгалтерський учет. Хрестоматія. — 2012. — Вып. 1. — С. 54–62.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» від 25.02.2000р. № 39 / Бухгалтерський учет. Хрестоматія. — 2012. — Вып. 1. — С. 124–130.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755»VI [Електронний ресурс]: Закон України. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?Nreg=2755>"17. — Law "give rise Ukraine. — Законодавство України.
6. Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку Наказ міністерства фінансів України № 1204 від 26.09.2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0389>«01.

References

1. Vasiliev LM Accounting for small enterprises under the simplified form: teach. manual / LM Vasiliev, NV Bondar 'chuk, AP Bondarchuk. — Dnepropetrovsk: White KO, 2011. — 260 pp.
2. Guidelines on the application of accounting registers under small enterprises, approved by Order ZAR of ministries of Finance of Ukraine № 720 from 15.06.2011 [electronic resource]. — access: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article%3Fart_id=296068&cat_id=285157
3. Provision (standard) accounting 7 «Fixed assets» of 25.02.2000r. number 39 // and accounting. Reader. — 2012. — Vol. 1. — P. 54–62.
4. Regulations (standard) accounting 25 «Financial report of a small business» of 25.02.2000 r. number 39 // Buch haltersky Accounting. Reader. — 2012. — Vol. 1. — P. 124–130.
5. Tax Code of Ukraine of 02.12.2010. Number 2755 VI [electronic resource]: Law of Ukraine us. — Access: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?Nreg=2755>"17. — Law "give rise Ukraine.
6. On approval of a simplified plan pahunkiv accounting Order ZAR of ministries of Finance of Ukraine № 1204 from 26.09.2011 [electronic resource]. — Access: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0389>«01.